Falikárpit - Chione halála

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	57.714.1
Alkotó:	Dubreuil, Toussaint (1561 - 1602) / tervező
Készítés ideje:	1630 KÖRÜL
Készítés helye:	Franciaország (feltehetően)
Anyag:	gyapjú; selyem
Technika:	gobelin technikával szövött
Méretek:	magasság: 222 cm szélesség: 133 cm sűrűség (felvető): 8 / cm

A kárpit egy eredetileg tíz darabból álló sorozat része, amely Diana életének jeleneteit ábrázolja Ovidius *Átváltozások* című műve nyomán. A jelenetek a következők: Apollo és Diana születése – A lykiai parasztok megbüntetése – Diana Jupiter előtt – Niobe kérkedése – Niobe gyermekeinek halála – Orion halála – Chione halála – Minős üldözi Britomartis nimfát – Othos és Ephialtes – Vadászó Diana.

Az Iparművészeti Múzeum kárpitja a hetedik történetet ábrázolja. Ovidius meséje szerint (XI. 291–345) Daedalion lánya, a szép Chione két istent – Apollót és Mercuriust – is szerelemre gyújtott. Két fia született, Antolycus és Philammon. Chione büszkeségében Dianánál is többre tartotta magát, s ezzel kihívta maga ellen az istennő haragját. Diana íját megfeszítve "vétkes nyelvét döfi át a lánynak". A kárpit előterében a gyermekei által támogatott Chione nyelvéből apja már kihúzta a nyilat. A közép térben a vízparti sziklákon az íját elpendített, kutyáitól körülvett Diana, a háttérben a bánatában szikláról leugró, de könyörületből Apollo által madárrá változtatott Daedalion. Az eseménysort a sziklák között tekergő patak és az alakok tekintete köti össze.

A kárpit kompozíciója és szövése egyaránt kitűnő mesterre, ill. műhelyre vall. A kárpitsorozat tervezője Toussaint Dubreuil (1561–1602) IV. Henrik korának egyik legismertebb festője volt. Kárpittervei közül csupán ezt a tíz darabos sorozatot ismerjük (bár a két utolsó jelenet tervét állítólag már nem ő készítette). A Philippe Maecht és Hans Taye monogramjával jelzett példányok (Bécs, Kunsthistorisches Museum Párizs - Mobilier National - ld. itt Madrid, Prado) kétségkívül a király által alapított párizsi Faubourg Saint-Marcel műhelyben készültek 1620-1630 körül. A kárpitot az azonos rajzú bécsi példánnyal összehasonlítva a budapesti, bordűr nélküli változat rajza lágyabb, színezése finomabb. Ennek alapján valószínű, hogy a budapesti kárpit egy másik, ez idő szerint nem azonosított francia vagy flamand műhelyben készült, Toussaint Dubreuil kartonjának felhasználásával.

Irodalom

- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 4.6. (László Emőke)
- fényképész: László Emőke, Wagner Richárd: *Képes kárpitok az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében. I. 17-18. századi kárpitok*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1987. - Nr. 1.
- Szerk.: Voit Pál, László Emőke: *Régiségek könyve*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - p. 379., 11. kép
- László Emőke: *Flamand és francia kárpitok Magyarországon*. Corvina Kiadó, Budapest, 1980. - Nr. 28.
- Szerk.: Miklós Pál: *Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei*. Magyar Helikon, Budapest, 1979. - p. 296.
- főszerkesztő: Weiner Mihályné, Jakabffy Imre: "Chione tuée par Diane". Remarques relatives a la tapisserie française du Musée des Arts Décoratifs. *Az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei XII*, 1970. Népművelési Propaganda Iroda, Budapest, 1970. - 35-48. (László Emőke)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum